

Directie Materieel, Vastgoed, Leefomgeving en Duurzaamheid Ministerie van Defensie
o.v.v. Nationaal Programma Ruimte voor Defensie
Postbus 20701
2500 ES DEN HAAG

datum 8 februari 2024
zaaknummer Z/24/463529/UIT/24/1194893
onderwerp Zienswijze op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau Nationaal Programma Ruimte voor Defensie
contactpersoon Jailin van der Wijk

Geachte heer, mevrouw,

Provincie Gelderland en de Gelderse gemeenten koesteren de van oudsher nauwe banden met Defensie. Deze zijn diepgeworteld in onze geschiedenis, zo ook van de Liemerse gemeenten (Doesburg, Duiven, Montferland, Westervoort en Zevenaar). Met trots kijken wij terug op de historische relatie die wij met Defensie hebben opgebouwd. Uw aanwezigheid zorgt voor onze veiligheid en is een stimulans voor de lokale leefbaarheid. Dit waarderen wij. In deze samenwerking schuilt een wederzijds respect voor elkaars rol en verantwoordelijkheden, waarbij het evident is dat we elkaar nodig hebben.

Op 12 januari jl. heeft de provincie Gelderland ons uitgenodigd en zijn uw plannen toegelicht op het Huis der Provincie in Arnhem. Op deze dag waren verschillende bestuurders aanwezig, waaronder ook die van een deel van de genoemde Liemerse gemeenten. Wij waarderen het zeer dat u uw plannen hebt toegelicht.

Participatie

Het is van cruciaal belang dat de impact van de plannen op lokale gemeenschappen zorgvuldig wordt overwogen voor maatschappelijk draagvlak. Juist de Gelderse gemeenten en provincie kennen het gebied en weten waar de kansen en risico's liggen. Daarnaast is het van belang om rekening te houden met opgaven die wij zelf hebben. Wij beschikken over veel deskundigheid op het vlak van gebiedsontwikkeling. Wij kunnen de effecten op deze korte termijn nog niet volledig overzien. Het is dan ook waardevol en noodzakelijk dat Defensie gebruik maakt van onze lokale kennis en expertise, om de plannen verder te ontwikkelen.

Na uw toelichting hebben wij met instemming van de deelnemende gemeenten een bestuurlijke kopgroep gevormd om blijvend met u in gesprek te gaan. Deze groep bestaat uit bestuurders van de gemeenten Ede, Apeldoorn, Barneveld, Arnhem, Zevenaar en Oldebroek en de provincie Gelderland. Wij maken binnenkort graag concrete afspraken met u over de wijze waarop wij kunnen meedoen met de ontwikkeling van uw plannen.

Wij hebben begrip voor de plannen die u hebt gepresenteerd. De effecten kunnen echter groot zijn voor de provincie en Gelderse gemeenten. Dit maakt dat wij aanvullend op de zienswijze vanuit de provincie als de Liemerse gemeenten (Doesburg, Duiven, Montferland, Westervoort en Zevenaar) een eigen zienswijze indienen. De Liemerse gemeenten hebben aandachtig uw Notitie Reikwijdte en Detailniveau Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (hierna NRD) gelezen. Onderstaand brengen wij onze aandachtspunten en bezwaren bij u naar voren.

Uitgangspunten

Wij vinden het belangrijk dat u de volgende uitgangspunten meeneemt in de verdere planvorming:

- Onderzoek eerst de mogelijkheden om bestaande locaties maximaal te benutten. Inbreiding heeft onze voorkeur boven uitbreiding en uitbreiding van een bestaande locatie heeft onze voorkeur boven een geheel nieuwe locatie.
- Laat het lokale karakter en de leefbaarheid van de omgeving een belangrijke rol innemen in uw keuzes. Want alleen met lokaal draagvlak kunt u uw plannen uitvoeren.
- Zoek naar slimme combinaties én onderzoek of schaarse grond voor meerdere functies kan worden gebruikt. In dat kader verzoeken wij ook te onderzoeken of het mogelijk is Lelystad Airport voor militaire doeleinden te gebruiken als alternatief, in plaats van of naast de in uw plan gepresenteerde uitbreidingen bij de (Gelderse) vliegbases.
- Met name de laagvlieggebieden hebben grote impact op onze inwoners. Uw plannen maken nog niet duidelijk of de laagvlieggebieden jaarrond gebruikt worden of periodiek. Wij verzoeken u dit inzichtelijk te maken, waarbij periodiek onze voorkeur heeft.

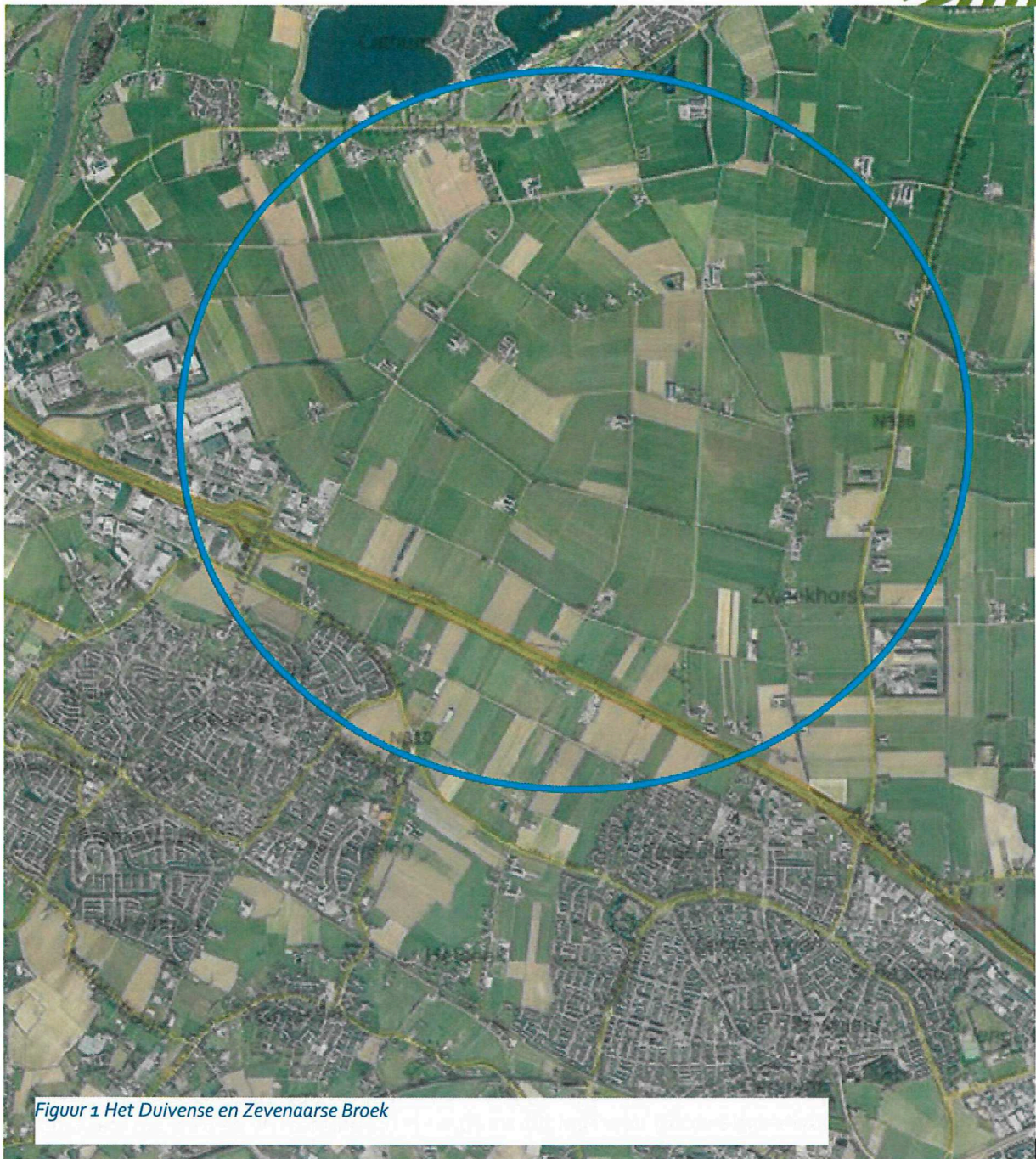
Locatie grootschalige munitieopslag en laagvliegroutes

In uw NRD geeft u aan op zoek te zijn naar ruimte voor nieuwe laagvlieggebieden voor helikopters en naar ruimte voor grootschalige munitieopslag. Beide mogelijke ruimteclaims omvatten Liemers grondgebied.

Het Broek

De Liemerse gemeenten kennen een groot landelijk gebied, met zowel agrarische als natuurfuncties. We hebben de intentie om voor het gebied het Broek een integraal gebiedsproces op te starten genaamd: gebiedsproces Het Broek. Het Broek kent namelijk nu al meervoudige ruimteclaims:

- Stoppende agrariërs met alternatieven voor vrijkomende bebouwing;
- Recreatie (toegankelijk maken gebied, aanleg paden en wegen);
- Windturbines (langs de A12) en zonnevelden;
- Berging water/ Maatregelen om het (grond)water langer in het gebied te houden;
- Maatregelen i.v.m. het grondwaterbeschermingsgebied (claim Provincie Gelderland);
- Maatregelen voor versterking van de weteringen tussen de kernen samen met het benutten van de lage ligging van het Broek;
- Landschapsverbetering;
- 10% groenblauwe dooradering;
- Aanpak droogte;
- Ontwikkeling van bedrijventerrein Centerpoort-Noord.

Figuur 1 Het Duivense en Zevenaarse Broek

Ook spelen er meerdere opgaven voor de vele agrarische bedrijven in dit gebied. Voor deze agrarische bedrijven is de uitdaging groot om toekomstbestendiger te worden, waarvoor naar schattig meer ruimte nodig is.

Wij zien Het Broek daarom als gebied waar urgente opgaven gecombineerd zijn of dienen te worden. Vanuit de opgaven voor natuur is het ook nog relevant dat er in Het Broek een aantal provinciale beschermingszones aangewezen zijn voor weidevogelgebieden en ganzenrustgebieden. Tenslotte is het van belang om te constateren dat vrijwel het gehele Broek valt in de Groene Ontwikkelingszone van de provincie Gelderland.

Veiligheid en verkeer

Aan de Doesburgseweg gelegen in Het Broek is een verdeelstation voor buisleidingen voor gevaarlijke stoffen gelegen (zie Structuurvisie Buisleidingen 2012-2035). In hoeverre is het opportuun om in de nabijheid van een buisleiding voor gevaarlijke stoffen een munitiedepot op te richten vol met explosieven?

De planvorming van Project ViA15 leidt tot wijzigingen aan de infrastructuur in en rondom Zevenaar. Het Project ViA15 bestaat uit 3 onderdelen: Doortrekken A15, verbreden A12 en verbreden A15. Voor Zevenaar betekent dit het opheffen van de huidige aansluiting 29 Zevenaar (Doesburgseweg). Hier komen nieuwe aansluitingen op de A15 (Arnhemseweg N810) en A12 (Hengelderweg, Zevenaar-Oost) voor terug. De verplaatsing van de aansluitingen leveren grote wijzigingen op in de huidige verkeersstromen en verkeersintensiteiten. Voor de aanrijroute naar het zoekgebied van de munitieopslag kan in de toekomst geen gebruik gemaakt worden van de huidige aansluiting 29 Zevenaar. De verkeerstoename / verkeersbewegingen door de komst van een munitieopslag hebben daarmee op een groter gedeelte van het onderliggend wegennetwerk effect. De exacte gevolgen op het onderliggend wegennetwerk dienen met een verkeersonderzoek inzichtelijk te worden gemaakt.

Conclusie munitiedepot

Met de stapeling van integrale opgaven zien wij geen ruimte voor opslag van munitie in welke vorm dan ook. Wij zien Het Broek als agrarisch gebied waar we ruimte bieden voor toekomstbestendige landbouw in combinatie met de vele overige ruimteclaims zoals hiervoor benoemd. In dit gebied wordt ook gewoond. Wij betwijfelen of het opportuun is om in het kader van omgevingsveiligheid een munitiedepot op te richten in dit gebied. Ook zien wij geen mogelijkheden voor een grootschalige munitiedepot in het buitengebied van gemeente Montferland.

Laagvliegroutes

De Liemerse gemeenten maken zich zorgen over geluidsoverlast als gevolg van de beoogde laagvlieggebieden. Zowel in het kader van de reeds aanwezige woningen, maar zeker in de toevoeging van 4.600 wooneenheden die wij de komende jaren gezamenlijk gaan realiseren, verwachten wij een onevenredige aantasting van de woonkwaliteit. In de NRD staat nog niks aangegeven over de intensiteit (hoe vaak er geoefend gaat worden, de gebruikstijden als de minimum vlieghoogte). Wij vragen u om bij het uitwerken van de Plan-MER hier aandacht voor te hebben. Daarnaast vragen wij ons af in hoeverre in een gebied dat aangewezen wordt voor laagvlieggebieden nog ontwikkelingen kunnen plaatsvinden waarbij een hoge bouwhoogte wordt voorzien (bijvoorbeeld winturbines). In de RES 2.0 staat in het Zevenaarse Broek een verkenningsbied voor windenergie aangewezen langs de A12. Levert dit geen problemen op? In het Duivense Broek staan reeds 5 windturbines tot 200 m tiphoogte. In hetzelfde gebied zijn nog meer windmolens gepland. In het buitengebied van Angerlo staan er 4. Kunnen de helikopters in dit gebied dan nog wel laag vliegen?

Conclusie laagvliegroutes

De Liemerse gemeenten vragen u om meer duidelijkheid te geven over de verwachte geluidsoverlast van de laagvliegroutes. Ook hopen wij dat door het aanwijzen van de laagvliegroutes de energietransitie in dit gebied niet stil komt te liggen.

Afsluiting

De termijn om een zienswijze bij u naar voren te brengen was te kort om uw plannen met onze gemeenteraden te bespreken. Daarom kunt u van ons mogelijk een aanvulling op onze zienswijze verwachten nadat wij uw plannen met onze volksvertegenwoordigers hebben besproken. Wij vragen om een termijn van drie maanden hiervoor.

Met vriendelijke groet,
Namens burgemeester en wethouders van gemeente Doesburg,
Namens burgemeester en wethouders van gemeente Duiven,
Namens burgemeester en wethouders van gemeente Montferland,
Namens burgemeester en wethouders van gemeente Westervoort,

Burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester